

2 Korīn

Jesus hã h'yy ka'eeh do panang Korīn häd näng doo bä habong do hã ta jawén Paw-Ro ma erih do hahỹh

Kedëng do ky n'aa hahỹh

¹ Paw-Ro ŷ ti hỹh, P'op Hagä Do karën do hyb n'aa ŷ tanaënh doo, Kristo Jesus mejũ do see ŷ bahado däk hyb n'aa, ta ky n'aa ŷ baher'ood hõm hyb n'aa kä. Èr hỹh hadoo do Tsimoot häd näng do sii bë ŷ edëng bëeh, P'op Hagä Do karapee hedoo doo, Korīn häd näng do panang bä habong doo. Sahõnh hẽ Akaja häd näng do häj n'aa bä P'op Hagä Do tsyt hẽ ta wë tabasëew hõm do äã edëng na-ãäj hẽ.

² ŷ karën P'op Hagä Do èr Yb, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do na-ãäj hẽ ky en'yym bë hã. ŷ karën baad bë rah'yb en'yym.

P'op Hagä Do ji tah'yb en'yym do ky n'aa hahỹh

³ Taw'ääts hẽ èr j'aa etsë P'op Hagä Doo, èr Wahë N'aa Jesus Kristo h'yy kaha'eeh doo, ta Yb. Ti né hẽ ji yb ji hã t'yyd mehĩn doo. Ti né hẽ P'op Hagä Do ji tah'yb enãw had'yyt doo. ⁴ Sahõnh hẽ baad nadoo do äã wë tadëë bã, äã tah'yb enãw had'yyt hẽ, ta wób äã bahajaa hyb n'aa äã h'yb en'yym hyb n'aa, baad nadoo do sa wë tadëë bã, äã hã P'op Hagä Do h'yb en'yym doo me. ⁵ Jesus ahoop do äã wë tabës doo da, äã wë tabës na-ãäj hẽ Jesus Kristo hyb n'aa

P'op Hagä Do ər tah'yyb en'yym doo. ⁶ Nesaa do ãã ahob bä, bë hyb n'aa né hē ti ãã bahoop. Bë h'yyb enyym hyb n'aa tii, bë bedëp hyb n'aa nesaa do mahãnh na-ããj hē. P'op Hagä Do ãã tah'yyb en'yym bä, bë hyb n'aa né hē ti ãã tah'yyb en'yym doo. H'yyb jawyk doo me ãã ahoop do ãã gadoo bë bahapäh bä, bë da h'yyb enyyw bok. Ti hyb n'aa, h'yyb jawyk doo me bë gado had'yyt hē da nesaa do bë ahoop doo. Jesus hyb n'aa ãã ahoop doo, ti né hē bë ahoop na-ããj hē. ⁷ Baad ãã bahapäh hahÿ bë hä: ãã nemuun bë ahob bä ãã ahoop doo, ji P'op Hagä Do h'yyb en'yym do bë gadoo ãã nemuun na-ããj hē. Ti hyb n'aa, dooh bë h'yy gejë hōm bä Jesus hä ãã hapäh, nesaa do bë ahob né paawä.

⁸ Wakān haa, ÿ karēn bë bahapäh tak'ëp nesaa do Asija häj n'aa bä ãã wë kajaa doo. Tak'ëp né hē ti nesaa do ãã hä kametyy doo. Dooh ãã haja wäd bä ta hä. Dooh paa ãã gadaa bä ãã edëp doo. ⁹ ãã d' dejëp ãã ed'oo paa ãã h'yyb gó. ãã wë ta ti wén wäd wät, ãã hä hē ãã h'yy kanasadä hyb n'aa, P'op Hagä Do hä, dejëp do genyy bong do anoo do hä, ãã h'yy kasadä hyb n'aa kä. ¹⁰ Ti né hē tii, dajëb mahãnh ãã tedëeb wät doo. ãã d' ted'ëep nä. Ta hä ãã h'yyb eh, ãã ted'ëep hÿ jawén ¹¹ ãã bë masaa bä, ãã bë ky n'aa etsëe doo me. Tii bä kä, hajök raj'aa etsë da P'op Hagä Doo, ãã ted'ëep do hyb n'aa, hajök do sa kyyh P'op Hagä Do gadoo do hyb n'aa.

Paw-Ro maher'oot do h'ëed hyb n'aa tawén ky kahÿÿd wät sa hä ky n'aa hahÿÿh

¹² Hahÿ hyb n'aa ãã kasab'ee: J'ooj madäk doo me nado ãã baboo bong bë mahang, ta wób sa mahang na-ããj né hē. Baad ãã h'yyb metëeh ta ti

ãã hã. Dooh ãã jejën bã ãã h'y'yyb. Tii da ãã wén bok, P'op Hagä Do ky enyym do hyb n'aa ãã wë. Dooh badäk hahÿÿ hã habong do hajaa do hã ãã h'y'yyb ee bã. ¹³⁻¹⁴ Dooh kejën pé bë ãã ma erih do mahang. Wyt ta maab hë bë ÿ ma erii wät do ky n'aa, nyy d' tahanäng péh. Bë ner'oot doo, bë maa napäh do na-ããj né hë, ti né hë. Dooh kejën péh. Hÿÿ kä, bë häd hapëë däg né paawä ãã h'y'yyb, ÿ gada da baad ãã h'y'yyb bë bahapäh nä, Jesus Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matëeh noo gó kä, ãã hyb n'aa bë h'yy kasab'ee hyb n'aa, bë hyb n'aa ãã h'yy kasab'ee doo da ti noo gó.

¹⁵ Hëp ÿÿ bë hapäh ÿ ed'oo do hyb n'aa, hã ÿ bë h'yy ka'eeh ÿ ed'oo do hyb n'aa na-ããj hë, ÿ hyb n'aa newë däk paa bë ÿ bahehëen Masedonija bã ÿ kajaa do pooj jé. ÿ hyb n'aa newë wät paah, pawóp nuu me bë ÿ bahehëen paawä, pawóp nuu me baad hadoo do hyb n'aa bë hã paawä. ¹⁶ ÿ h'y'yyb däng paa Masedonija hënh ÿ mahöm me bë ÿ bahehëen, ÿ matëeh me na-ããj hë, ÿ bë masa hyb n'aa Judah häj n'aa hënh ÿ bahöm bã. ¹⁷ Tii d' né ÿ h'y'yyb dëe paawä, ÿ ky kahÿÿd wät. Daap ÿ h'y'yyb däng bë ed'oo g'eeh, ÿ wén ky kahÿÿd wät? J'ooj madäk doo me bë ed'oo g'eeh “ÿÿ” ÿ banäng, hëp ÿÿ gó “doo”? Ky kahehät do bë ed'oo ÿÿh? ¹⁸ Bë hã ÿ her'oot doo, ta ky n'aa bë ÿ maher'oot do na-ããj né hë, ky kah'ÿÿt do nado. P'op Hagä Doo, ji hã ky kaneh'ÿÿt doo, ji hã h'yy kaneh'ÿÿt doo, hapäh te hub né hë ÿ her'oot doo. ¹⁹ P'op Hagä Do T'aah, Jesus Kristo, ta ky n'aa bë mahang Siras, Tsimoot sa daheeh ÿ maher'oot doo, dooh taky kahÿÿd bã ji hã. Taky däng doo, ti né hë tamoo wäd had'yyt hë.

Ti hadoo ããh, ta ky n'aa rod hedoo doo. ²⁰ Sahõnh hẽ P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ji hã, Kristo moo wäd wät. Ti hyb n'aa, P'op Hagä Do ër j'aa etsë bã, “ÿÿ. Tii d' né hẽ. Taw'ãäts hẽ”, * ër wén näng ta hã, Jesus Kristo häd gó. ²¹ P'op Hagä Do né hẽ tii, ããh, bë na-ããj né hẽ baad tah'yyb ta däk do Kristo hã, ër h'yy kanerét hyb n'aa ta hã. Æã hã tah'yyb däng, tsyt hẽ ta wë ãã moo bok hyb n'aa. ²² Ær ta ma däg tan'oo bã. Tan'oo däk dó ër h'yyb gó ta Sahee, ta jawén, hÿ pong jé ër gadoo do metëë n'aa.

²³ P'op Hagä Do hã ÿ ky däng hahÿÿh: Bë hyb n'aa né hẽ, bë ÿ nahajëm hyb n'aa, bë panang hënh ÿ wén nahõm wät p'aa hënh. Né hup ÿ né hẽ ti ÿ her'oot doo. ²⁴ Bë ãã karën ãã mejüü hyb n'aa nado bë h'yy kaha'eeh do hã ÿ wén näng ta tii. Baad bë h'yy kae däg kån Jesus hã, ãã hapäh. Jããm hẽ ãã karën bë ãã masa, baad bë tsebé hyb n'aa.

2

¹ Ti hyb n'aa, hëp ÿÿ gó ÿ ky hadoo hahÿÿ da: “Dooch ÿ ahõm wäd bã sa wë ÿ bahehëen hyb n'aa”, näng ÿ hëp ÿÿ gó. Dooch ÿ karën bã bë ÿ bahehëen do bë h'yy ketón tan'oo bã.* ² Bë h'yy katón do ÿ an'oo bã paawä, jaa hanaa tii bã ÿ tsebé doo? Bë né hẽ ti tsebé do hanoo do hã ÿÿ. ³ Ti hyb n'aa né hẽ, pooj jé bë ÿ ma erii wät doo gó, ta tii da bë ÿ wén ma erii wät, bë wë ÿ kajaa bã kã, ÿ h'yy katón bë

* **1:20** P'ooj ub, da hẽ na-ããj nã, P'op Hagä Do ji j'aa etsë bã, Amen ta wób resok. “ÿÿ. Ti d' né hẽ. Taw'ãäts hẽ” tahanäng pé ti amen .

* **2:1** Korīn buuj Paw-Ro bahehëen bã paawä ti noo gó, Korīn buuj Paw-Ro nabuuj gedo paawä baad ranabok do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ta tii da Paw-Ro wén erii wät.

an'oo mahānh hā ŷŷ, bē paawä ti tsebé do hanoo do hā ŷŷ. ŷ tsebé doo da bē da tsebé nemon ŷŷ, baad ŷ gada bē sahōnh hē wē. ⁴Tak'ēp ŷ h'yy katón doo gó, ŷ aoot doo me ta ti bē ŷ ma erii wät paah. Bē h'yy katón ŷ an'oo bā do hyb n'aa nado bē ŷ wén ma erii wät, pooj jé ŷ erii wät do hā. Bē ŷ wén ma erii wät, tak'ēp bē ŷ kamahān ŷ erii wät do hā bē bahapāh hyb n'aa.

Ji hyb n'aa mabaan do ky n'aa hahŷŷh

⁵ Ta ti aj'yy, bē mahang ji h'yy katón do du na doo, ŷ had'yyt hē nado ti h'yy katón tan'oo bā. Hajōk bē wób h'yy ket'oon tan'oo bā. Dooh ŷ karēn bā ŷ her'ood bā, bē sahōnh hē bē h'yy ket'oon tan'oo bā, ta bahānh ŷ naher'oot hyb n'aa. ⁶ Hŷŷ kā, ta ti aj'yy hā kā, jāām né ti hajōk bē wób ta hā nesaa do ky n'aa etyy doo.† ⁷ Taw'āāts hē bē hyb n'aa mabaan hŷŷ kā tamoo wät do paah. Taw'āāts hē bē h'yyb enāw ta hā, tah'yy ganajēē hōm hyb n'aa tak'ēp tah'yy katón do an'oo bā. ⁸ Ti hyb n'aa tak'ēp ŷ betsēē bē hā, bē metēēh hyb n'aa ta hā bē kamahān doo. ⁹ Bē ŷ wén ma erii wät paah, aj'yy nesaa do moo wäd wät do bē ky n'aa etyy hyb n'aa, bē ŷ metyy hyb n'aa, ŷ bahapāh hyb n'aa ŷ bē ky dahé bā. ¹⁰ Bē hyb n'aa mabaan bā ta ti aj'yy moo wäd wät do paah, ŷ na-āāj da ŷ hyb n'aa mabaan ta hā. ŷ hyb n'aa mabaan doo, tanyy bā ŷ hyb n'aa mabaan péh, ŷ hyb n'aa mabaan tii, Kristo matym gó, baad tabadoo hyb n'aa bē hā. ¹¹ Tii da ŷ wén

† **2:6** Jāām né tii Paw-Ro wén her'oot, ta ti aj'yy t'yyd kamehūn wät do hyb n'aa, nesaa do teréd hōm do hyb n'aa.

d'oo, Nesaa Do Yb ər tawanadii hyb n'aa.† Baad ər bahapäh né hē nesaa do tahyb n'aa newëë do ji hã.

Tiit Paw-Ro esoos do ky n'aa hahÿÿh

¹² Panang Torowas häd näng doo bä ÿ kajaa bä Kristo ky n'aa hanäm do ÿ maher'oot hyb n'aa, tyw n'aa näng ta tii bä hã ÿÿ, baad ÿ maher'oot hyb n'aa ta ky n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do an'oo bä.

¹³ Ti hadoo né hē, dooh baad tado nä bä hëp ÿÿ, Tiit, hãj ÿ hadoo do tii bä ÿ mamuun ÿ ed'oo doo, ÿ naw'yyt do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ÿ kedëë hõm sa hã. Ti Masedonija hãj n'aa hēnh ÿ bahõm kãn, Tiit ÿ besoos hyb n'aa.

J'aa ketsë do ky n'aa gó Paw-Ro eh'üüm do ky n'aa hahÿÿh

¹⁴ P'op Hagä Do hã ÿ j'aa etsë, ãã tamahüüm hado had'yyt hyb n'aa Kristo sii, Kristo j'aa ketsë do tametëeh bä kä. Jé pad'yyt hē, ãã hyb n'aa P'op Hagä Do maher'ood hõm Kristo ky n'aa, buu benyym do jé pad'yyt hē bewäd däk do hadoo.§

¹⁵ P'op Hagä Do hã, Kristo buu benyym do hadoo ãã banesaa do mahãnh hedëp do sa mahang,

† **2:11** Ji kanarën bä ji hyb n'aa mabaan do ji da hadoo do hã, Nesaa Do Yb hã ji anoo tii bä ta tyw n'aa ji tawadii hyb n'aa. Ti hyb n'aa taw'ääts hē ji mabaan ji da hadoo do moo wät doo. § **2:14** Rakaneb'ooch do jawén paa bä, raj'aa ketsë bä, tseebe gó Roma buuj sa warahén wahé n'aa sa warahén sii hē rakametëeh rabajëk bä panang hēnh. Buu benyym do rejuu ti noo gó. Jé pad'yyt hē ratabës bä buu benyym do bewäd däk. Ta ti ky n'aa gó Paw-Ro beh'üüm Jesus ky n'aa taher'ood hõm doo. Warahén sa wahë n'aa j'aa ketsë do hadoo ti Kristo. Ta sii P'op Hagä Do mahüüm hadoo Paw-Ro, ta wób Jesus mejüü do na-ãäj hē, ta t'aah j'aa ketsë do ky n'aa ramaher'oot hyb n'aa.

banesaa hēnh hah'ũũm do sa mahang na-ããj né hē. ¹⁶ Banesaa hēnh hah'ũũm do sa hã, ^{**} dajēp do babuu hadoo ããh. Banesaa do mahãnh hedēp do sa hã, Kristo ky n'aa ky dah'eeh do sa hã, hedēp do babuu hadoo ããh. Dooh hajaa pé ta daaj hē ta hejój gó ta ti tamoo wäd bä. ¹⁷ ãã wén hajaa tii, P'op Hagä Do anoo do hyb n'aa ãã hã. Dooh ta sãm jawén ãã maher'ood hõm P'op Hagä Do ky n'aa, hajõk ta wób rabahed'oo doo da. Séd ãã h'yyb hedoo Kristo hã. T'õp hanäng doo me ãã baher'oot P'op Hagä Do matym gó, P'op Hagä Do mejũũ do ãã bahadoo do hyb n'aa.

3

¹ P'aa hēnh ãã daaj hē ãã j'aa etsē bē ed'oo g'eeh ta ti ȳ erii wät do hyb n'aa? ãã hyb n'aa karēn g'eeh, ta wób rabahed'oo doo da, ãã manaa bē hã sa mo haj'aa kerih doo, rerii wät do bē ner'oot jawén paa bä, baad ãã bē gadoo hyb n'aa? Bē mo haj'aa kerih do ãã hyb n'aa karēn pé apäh, ta wób rabahed'oo doo da, panang s'ee hēnh baad ãã ragadoo hyb n'aa? Dooh. ² Dooh hyb n'aa ãã karēn pé ta wób mo haj'aa kerih doo, baad ãã ragadoo hyb n'aa sa wē. Bē hã né hē sahõnh hē rabahapäh nyy da ãã babok, nyy da ãã ma metēek. Baad däg bē baboo däk bē ãã ma met'ēeg wät do hyb n'aa rabahapäh bä, ãã d' ragadoo. Baad bē babok do hã ãã h'yyb kametä däk. ³ Wyt ta maab hē: Bē hã Kristo ky n'aa ãã ma met'ēeg wät do hyb n'aa, Kristo mo haj'aa kerih do hado däk bēeh, ta wób hã kametä däk doo. Dooh ta nahēe me kerih do

^{**} **2:16** Kristo ky n'aa ky nadah'eeh do ti banesaa hēnh hah'ũũm doo.

tado bā tii. P'op Hagä Do hedëb had'yyt do Sahee bē h'yyb gó taban'oo dāk P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, ŷ hanäng doo. P'ooj ub, pä gatsebak do hā takerii dāk paa ta ky n'aa jaw'yyk doo. Hÿÿ kä ji h'yyb gó tabawäd däg kän, ji tah'yyb mahũũm hyb n'aa.

⁴ Bē āã ma met'ëög wät do hyb n'aa, Kristo hā bē h'yy kae padëek baad āã bahapäh P'op Hagä Do matym gó Kristo an'oo bā. ⁵ Ti hadoo né hē, āã daaj hē hyb n'aa nado tii. Āã daaj hē, dooh āã hajaa péh. P'op Hagä Do hanaa āã hajaa doo. ⁶ Ti né ti hanoo āã hā, papuuj taky n'aa enooh do ky n'aa panäg n'aa āã bahadoo hyb n'aa. Pooj jé taky n'aa enooh do kerih do nahado papuuj taky n'aa enooh doo. Papuuj hā, P'op Hagä Do Sahee moo wät hÿÿ kä ji h'yyb tym gó. Pooj jé kerii dāk do paah, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bā.* Papuuj taky n'aa enooh do hā kä, ji h'yyb tym ted'ëöp P'op Hagä Do Sahee an'oo bā kä.

⁷ P'op Hagä Do bag tak'ëp gabarëeh do mahang ta ky n'aa jaw'yyk do kajaa, pä gatsebak do hā kerih do paah. Dajëb hā ji taky n'aa ety né paawä, gabarëeh do mahang takajaa. Tak'ëp gabarëeh do hyb n'aa, dooh paa m' Isaraéw buuj rahaja bā bāp peej Mosees mamets rahegāã bā ta ky n'aa jaw'yyk do tagadoo noo gó, gabarëeh do ta mamets hā kametëeh do kahäj né paawä. ⁸ Hÿÿ kä, tak'ëp

* **3:6** Ji h'yyb tym dajëp tawén näng, ji nahajaa do hyb n'aa ji ky dahé bā sahõnh hē P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk do Mosees hā kan'oo dāk do paah. Ji ky nadaheeh do hyb n'aa, ji taky n'aa ety dawëe had'yyt hē P'op Hagä Do mahãnh ji h'yyb tym bawät hyb n'aa, tak'ëp nesaa do ji h'yyb tym ahob had'yyt hē hyb n'aa.

ti bahānh tabahetsooh, baad ub, papuuj ji hā P'op Hagä Do ky n'aa enooh doo, ta Sahee ji h'yyb gó moo wät doo, ji h'yyb tym hedëp do hanoo doo. ⁹ Ti hyb n'aa kä, baad ub tado bä paa P'op Hagä Do ky n'aa jaw'yyk doo, dajëb hā ji taky n'aa ety né paawä, tak'ëp tii bä ta bahānh baad ub, tabahetsooh hÿÿ kä papuuj taky n'aa enooh doo kä, baad däg ji h'yyb tym P'op Hagä Do matym gó hanoo doo. ¹⁰ Tak'ëp né hē ta bahānh baad ub, tak'ëp ta bahānh tabahetsooh ta ti papuuj ji hā taky n'aa enooh doo. Ti hyb n'aa ta tii hā ji mety bä, dooh wäd its hÿÿ kä ta ky n'aa jaw'yyk do p'ooj ub kan'oo däk doo. ¹¹ Gabarëeh do mahang kaja däk paa kah'ëenh doo, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do ta ky n'aa jaw'yyk doo. Ti hyb n'aa tak'ëp ta bahānh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do nahānh doo.

¹² Tak'ëp ta bahānh tabahetsooh, baad ub, papuuj taky n'aa enooh do baad āā bahapäh do hyb n'aa, neÿÿm doo me baad āā baher'oot ta ky n'aa. ¹³ P'ooj ub, P'op Hagä Do kyyh Isaraéw buuj sa hā Mosees maher'oot jawén paa bä, ta mamets tajahes'uu pāän sawas'aap doo me, gabarëeh do kah'ëenh do ta mamets hā hadäk do wē raty kanejäk hyb n'aa. Tii d' nado āā bad'oo papuuj P'op Hagä Do ky n'aa enooh do hā. Neÿÿm doo me āā baher'oot ta ky n'aa. ¹⁴ Ta bag gabarëeh do Isaraéw buuj rahapëë né paawä ti noo gó, dooh m' rah'yy kadawuung bä, dooh m' rah'yy gah'ood bä. Da hē na-āāj nä, pooj jé P'op Hagä Do ky n'aa enooh do kerih do kaner'oot bä, kajesuu do hadoo sa h'yyb, rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa ta hā. Jāām hē Kristo hā ji h'yy kae bä takado hōm ta ti ji h'yy

kajasuu do hadoo do paah. ¹⁵ Da hē na-āāj nā, Mosees ky n'aa jaw'yuk do kerih do kaner'oot bā, kajesuu do hadoo sa h'yyb. ¹⁶ Tii d' tado né paawā, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do wē ji h'yy kawareem bā, ta hā ji h'yy ka'eeh hyb n'aa kā, kado hōm kån ti ji h'yy kajasuu doo. ¹⁷ Ta ti tawén hadoo, P'op Hagā Do Sahee né hē ti ta ti Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do Sahee bawät bā, baad däg ji bawäd däk tan'oo bā. Dooh ji hewad wät péh. ¹⁸ Ti hyb n'aa eēr kā, ta hā h'yy ka'eeh doo, er mamets jesuu n'aa tamah doo me er hā takametä kån Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarēeh doo. Er kawareem had'yyt hē, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo er bahadoo do kahūüm had'yyt hyb n'aa. Kahūüm had'yyt hē ta bag gabarēeh do hadoo er hā kametēeh doo, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahee hadoo do hā hana doo.†

4

¹ Ti hyb n'aa kā, āā wē P'op Hagā Do ky enyym do hyb n'aa papuuj taky n'aa enooh do rod n'aa āā bahadoo tanoo do hyb n'aa, dooh āā h'yy geje hōm bā. ² Dooh né hē āā h'yy geje hōm bā. Āā eréd hōm kejēn doo gó moo kaheb'oooh doo, nu

† **3:18** Hahȳ da na-āāj hē tahajaa ji erii bā tēg nad'ēed is do 18: Ti hyb n'aa sahōnh hē eēr, ta hā h'yy ka'eeh doo, japow gó ji heg'āās do hadoo er baheg'āās Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hanaa ta hetsó gabarēeh doo. Er mamets jesuu n'aa tamah doo me er heg'āās. Er hegāā nuuj jé, er kawareem had'yyt hē Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do hadoo er bahadoo do kahūüm had'yyt hyb n'aa. Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Doo, P'op Hagā Do Sahee hadoo doo, ti né hē ta ti hanoo do er hā.

meby n'aa näng doo. Dooch ãã wad'ii bä ta wób. Dooch ãã ehÿÿd bä P'op Hagä Do kyy kerih doo. Baad ub ãã baher'oot baad hadoo do ky n'aa. Baad ãã babok P'op Hagä Do matym gó sahõnh hē sa hã kametä däk. Jé hyb n'aa matakēē do hapäh tii. ³ Baad né paawä ãã baher'oot panyyg hanäm doo, dooh tagah'ood nä bä ta wób sa hã, jããm hē taganahoot banesaa hēnh hah'ũũm do sa hã. ⁴ Bag hadoo Kristo tak'ëp kabaj'aa do ky n'aa. P'op Hagä Do hadoo né hē ti Kristo. Ti hadoo né hē Nesaa Do Yb, badäk hahÿÿ hã P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do hã mejũũ doo, tan'oo bä panyyg hanäm do hã rah'yy kanadaw'uuh hyb n'aa. Tii d' Nesaa Do Yb wén d'oo, ta ti bag hadoo do ranahapäh hyb n'aa. ⁵ Dooch ãã ky n'aa tado bä ti ãã maher'ood hõm doo. Jesus Kristo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Doo, ji Wahë N'aa, ti ãã ky n'aa her'ood hõm doo. ãã tii, bē karom hadoo Jesus hyb n'aa. ⁶ P'op Hagä Doo, “Ganä ta bag badagyp do mahang” her'oot do paah,* ti né hē ti ër h'yyb gó ta bag ganyyh hanoo doo, P'op Hagä Do hejój hã, tak'ëp ta kabaj'aa do hã, ta bag gabarëeh do Kristo mamets hã kametëeh do hã ãã h'yy kadaw'uuh hyb n'aa.

⁷ Ta ti tak'ëp hanäm doo, ta bag gabarëeh doo, ta hejój na-ããj hē, kan'oo däk ãã hã, ãã nahejoonh do hã. Tii d' tawén d'oo, P'op Hagä Do hanaa ji bahapäh hyb n'aa sahõnh hē bahãnh hadoo do hejój, ãã hanaa nado. ⁸ Nesaa do jé pad'yyt hē ãã ahob né paawä, ãã medëp né hē. Dooch né paawä ãã ad'oo péh, dooh ãã h'yy gejē hõm bä. ⁹ ãã rano n'aa mahes'oo né paawä, dooh P'op Hagä Do ãã

* **4:6** Badäk hahÿÿ tapahuunh noo gó tii d' ta kyyh.

teréd bā. Āã majĩĩ ãã radewäts né paawä tũũ, dooh rahaja bā ãã h'yy gejë hõm bā ran'oo bā. ¹⁰ Āã ahoop do hyb n'aa, ãã kata däg had'yyt hẽ Jesus dajëp do hã, Jesus edëp do kametä däk hyb n'aa ãã hã. ¹¹ Hahỹ hyb n'aa ỹ wén her'oot tii: Āã hedëp doo, dajëb gó had'yyt ãã babok Jesus hyb n'aa, Jesus edëp do ãã hã kametä däk hyb n'aa, ãã nahejooj is do hã. ¹² Ti hyb n'aa dajëb gó ãã babok, edëb heh'äät do bë gadoo hyb n'aa.

¹³ Hahỹỹ da takerii däk P'op Hagä Do kyy kerih doo gó: “Ỹ h'yy kae däk, ti hyb n'aa ỹ wén her'ood wät”,† näng kerih do hã. Ti hadoo ãã na-ããj hẽ. Āã wén her'oot Jesus ky n'aa, ãã h'yy kae däk do hyb n'aa. ¹⁴ Āã her'oot ta tii, hahỹỹ d' ãã bahapäh do hyb n'aa: Jesus, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ganä wät hanoo doo, ãã na-ããj hẽ da genä bok tan'oo bā da Jesus nemuun. Tii b' bë sii hẽ ãã tamahũũm da ta wë, ta matym gó ër tametëeh hyb n'aa kã. ¹⁵ Bë hyb n'aa né hẽ sahõnh hẽ ta ti ỹ ahoop doo, baad tabahadoo hyb n'aa bë hã. Tii d' tawén d'oo P'op Hagä Do ji hã taky enyym do ky n'aa gad'oo do kah'ũũm hyb n'aa. Tii bā kã, hajõk tseb'ee da P'op Hagä Do wë, P'op Hagä Do j'aa ketsëe däk hyb n'aa kã.

¹⁶ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yy gejë hõm bā. Āã

† **4:13** Saaw-Mo 116.10 hã takerii däk tii. Hajõng nesaa do Saaw-Mo 116 erii wät do paa ahoop paah. Ti hadoo né hẽ, P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, P'op Hagä Do hã taky n'aa etsëe dajëb mahãnh tabedëp hyb n'aa. Ti hadoo Paw-Ro bad'oo na-ããj hẽ. Hajõng nesaa do tabahoop. Ti hado né paawä, P'op Hagä Do hã tah'yy ka'eeh do hyb n'aa, dooh Paw-Ro eréd bā Jesus ky n'aa hanãm do tahe'oot doo, tama metëek doo.

hub kahāj jēē né paawä, ãã h'yyb papuuj hado däg had'yyt hē. ¹⁷ ãã wén h'yy ganejē hōm, kanahēn d'os hē hadoo do ēr ahoop do nayyw hē tabēs do ēr hã tabanoo tak'ēp baad hadoo do nahānh doo. DooH its ti ji ahoop doo, tak'ēp baad hadoo do matym n'aa. ¹⁸ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yyb padäg bā ji hapäh do hã.† Ji nahapäh do hã ãã h'yyb padēēk.§ Ji hapäh do ahānh. Ji nahapäh doo, dooh tahēej bā. Tawäd had'yyt hē.

5

Ēr hub papuuj ky n'aa hahỹỹh

¹ Ēr hub badäk hahỹỹ bā hanäng do dajēp bā, ti anyy däk ēr hapäh, hỹ pong jé ēr hub papuuj gawanatsik do P'op Hagä Do mo haj'aa. Ajyy mo haj'aa nado tii kä. ² Ti nuuj jé, badäk hahỹỹ bā ēr babok nä bā, hejoonh ēr hã. Tak'ēp ēr karēn hỹ pong jé hub n'aa ēr gadoo, ēr kah'ỹỹt ³ ēr hub papuuj däg hyb n'aa. Tii bā, dooh da ēr hub tamaa bā. ⁴ Da hē, ta säg gó ēr babok nä bā ēr ahoop nä. Hejoonh ēr hã. Nyy d' ŷ hanäng péh? Ēr karēn ēr dejēp ēr hub tamah hyb n'aa, ŷ hanäng pé g'eeh? DooH. Hỹ pong jé hub n'aa ēr karēn paawä nayyw hē ēr gadoo, dahej'ēep do kawareem däk hyb n'aa nadajēp do hã kä, edēb had'yyt do hã kä.* ⁵ P'op Hagä Do né hē tii, edēb had'yyt do ēr gadoo hyb

† **4:18** DooH badäk hahỹỹ hã ji ahoop do hã rah'yyb padäg bā, Paw-Ro hanäng péh. § **4:18** Hỹ pong jé ji gadoo do hã rah'yyb padēēk, Paw-Ro hanäng péh.

* **5:4** Hahỹỹ d' Paw-Ro hanäng péh: Taw'ääts hē paawä ji hã, badäk hahỹỹ bā ji bawät nä bā Jesus matēeh. Tii d' tado bā, ji hub dahej'ēep do kawareem däk nadajēp do hã.

n'aa ər tawén pehuuj wät doo. Ti nuuj jé tan'oo dāk dó ər h'yyb gó ta Sahee, ta jawén hỹ pong jé ər gadoo do metëeh doo.

⁶ Ti hyb n'aa baad ər gahëen had'yyt hë ər pooj jé ər gadoo do pan'aa. Da hë ər babok nä bä, dooh Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa ər aboo nä bä ər hapäh. ⁷ Badäk hahỹỹ bä ər babok nä bä, ta hã ər h'yy kae had'yyt hë, dooh né paawä ji hapëe nä bä ji matym me ji hã taky däng doo. ⁸ Tsebee gó ər gahëen né hë ər gadoo do pan'aa. Tak'ëp ər karën paawä ər berét badäk hahỹỹ bä ər babong nä doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do pa had'yyt ər baboo dāk hyb n'aa kä. ⁹ Ti hyb n'aa tagen'aak do hã tak'ëp ər h'yyb padëek, tatsebé hyb n'aa ər wë kä. Ta tii hã ər h'yyb padëek, badäk hahỹỹ bä ər hub n'aa gó ər babok nä bä, badäk hahỹỹ bä ər hub n'aa ər beréd hõm bä na-ãäj hë né hë. ¹⁰ Tagen'aak do hã ər wén h'yyb padäg had'yyt hë, ər sahõnh hë ər da kametä dāk do hyb n'aa Kristo matym gó ər taky n'aa etyy hyb n'aa, ji gadoo hyb n'aa badäk hahỹỹ hã ər babok nä bä baad hadoo do ji moo wäd wät do mabaj, baad nadoo do ji moo wäd wät do sãm na-ãäj hë.

Ji P'op Hagä Do gadoo do ky n'aa hahỹỹh

¹¹ Ji weh'ëeh né hë Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do baad ãã bahapäh, ti né hë ti ji taky n'aa etyy do hyb n'aa. Ti hyb n'aa ãã h'yy kah'ũüm ta wób hã ãã her'oot doo, Jesus hã rah'yy ka'eeh hyb n'aa. Baad ãã P'op Hagä Do bahapäh, dooh ŷ ky kenäw bä. T'õp madäk doo me, baad hadoo doo me ŷ bawät P'op Hagä Do hapäh. Bë na-ãäj né hë bë hapäh tahyb n'aa péh. ¹² Dooh ãã daaj hë ãã j'aa ketsëe

bä p'aa hēnh bē matym gó. Dooh. Jāām hē āā anoo bē hā ta tyw n'aa, āā hyb n'aa bē h'yy kasab'ee hyb n'aa, bē bahajaa hyb n'aa bē ky gadoo j'ooj hē madāk do hā j'aa kehets'ēē doo, ma matēg oow, t'ōp ji h'yyb gó hanāng do hyb n'aa napeet doo. ¹³ Āā h'yyb mera ta wób redoo bä, na raheer'ood. P'op Hagä Do hyb n'aa tii bä ti āā h'yyb mera doo. Baad tado bä āā h'yyb, bē hyb n'aa né tii, baad tabahadoo hyb n'aa bē hā. ¹⁴ Kristo kamahān do āā tah'yyb mahūūm. Hahỹỹ da baad āā bahapäh: Sét hē dajēp sahōnh hē sa hyb n'aa. Ti hyb n'aa sahōnh hē dejēp do hadoo.† ¹⁵ Sahōnh hē sa hyb n'aa tawén dajēp, papuuj ji bawät do gadoo doo, sa hā hē ranaboo bong hyb n'aa. Kristo hā, sa hyb n'aa dajēp do hā, sa hyb n'aa ganä wät do hā kä rababoo däg kán hyb n'aa kä. ¹⁶ Ti hyb n'aa, hỹỹ kä dooh āā da hadoo do āā hyb n'aa hūūm wäd bä P'op Hagä Do nahapäh do sa da hadoo do rahyb n'aa h'ūūm doo da. P'op Hagä Do nahapäh doo da né paawä Kristo ŷ hyb n'aa hūūm wät paah,‡ dooh tii da ŷ adoo wäd bä. ¹⁷ Kristo hā h'yy kata dāk doo, papuuj däg tii kä. Gawatsig hōm ji h'yyb säg hejój. Papuuj däg ji hỹỹ kä. ¹⁸ P'op Hagä Do

† **5:14** Dooh ji h'yy gakog hōm do ky n'aa tado bä hahỹỹ hā Paw-Ro her'oot doo. Dooh ji hub dajēp do ky n'aa tado bä. Hahỹỹ d' tahanāng pé tii: Ēr hyb n'aa Kristo dajēp nesaa do ēr moo bok do sām. Hỹỹ kä, Kristo hā h'yy ka'eeh doo, ta hā rah'yy kata dāk do hyb n'aa, radejēp do hadoo nesaa do hā. Ti hyb n'aa nesaa do ji h'yyb säg karēn do ji ky nadahé wät. P'op Hagä Do Sahee ji hā metēēh do ji ky dahé kán hỹỹ kä. Dooh ji karēn doo da ji awäd wäd bä tahanāng pé tii, tēg nad'ēēd is do 15 hā kerii dāk doo da. ‡ **5:16** Ta hā Jesus kasee do pooj jé, aj'yy ub Jesus, Paw-Ro ed'oo.

hanaa sahõnh hẽ ta tii. Ti né hẽ ti P'op Hagä Doo, Kristo hyb n'aa p'aa hẽnh ta wë ër tagadoo doo, ta majĩ ër nahado wät hyb n'aa, ta najiis ër bahado däk hyb n'aa kä. P'op Hagä Do anoo äã hã, ta wób äã maher'oot hyb n'aa ta ti ky n'aa hanäm doo. ¹⁹ Hahỹ ti ta ky n'aa: Kristo hyb n'aa P'op Hagä Do gadoo ta wë badäk hahỹỹ hã habong doo, ta majĩ ranado bong hyb n'aa, ta najiis rabahado padëek hyb n'aa kä. Dooh tetsén wäd bä sa hã nesaa do ramoo bok doo. Tamabaan hõm kãn. Ti tamejũũ äã hã, ji tagadoo do ky n'aa äã baher'ood hõm hyb n'aa kä ta wób sa hã. ²⁰ Ti hyb n'aa Kristo rod n'aa äãh. Ta mejũũ do äãh. Äã her'oot do hã P'op Hagä Do bë tamaher'oot. Kristo ky gabuuj gó tak'ëp äã betseë bë hã, bë banoo hyb n'aa bë P'op Hagä Do h'yyb wareem ta wë, ta najiis bë bahado padëek hyb n'aa kä. ²¹ Kristo, tabad'op hẽ nesaa do moo nawät doo, nesaa do ër moo bok do sãm tabahado däk P'op Hagä Do an'oo bä, Kristo hyb n'aa baad had'op ër bahado padëek hyb n'aa kä P'op Hagä Do matym gó.

6

¹ Ti hyb n'aa kä, P'op Hagä Do masa n'aa äã bahadoo do hyb n'aa, tak'ëp äã betseë bë hã, daap hẽ bë ganadoo hyb n'aa P'op Hagä Do anoo doo, bë hã taky enyym doo. ² Tii da ỹ wén her'oot, hahỹỹ da ta kyy kerih doo gó P'op Hagä Do her'oot do hyb n'aa:

“Õm ỹ gadoo do noo gó kajaa bä kä,
 ỹ maa newë wät maky n'aa etsëë doo.
 Õm ỹ bed'ëep do noo gó kajaa bä kä,

ỹ masaa wät õm.”*

Bë maa newë baad ub! Da hẽ né kä ji tagadoo do noo gó kä. Da hẽ né kä ji tabed'ëep do noo gó kä.

Baad ub Paw-Ro rababok hejooñh do rahob né paawä ky n'aa hahỹh

³ Dooh ãã moo bong pé ta wób h'yyb hewaat péh, P'op Hagä Do ky n'aa hanäm do ãã maher'oot do raky n'aa narejãã hyb n'aa. ⁴ P'op Hagä Do karom ãã bahadoo do hyb n'aa, sahõñh hẽ sa hã ãã metëeh nyy da tak'ëp h'yyb jawyk doo me baad ub ãã babok, baad nadoo do ãã ahob bã, ãã wë badoh do ãã ahob bã, dooh ãã ad'oo pé né paawä, ⁵ ãã rahewyh bã, ãã radewäts bë bã, hajõk do rakamajë bã ãã hã, tak'ëp ãã moo bok do hã, ty jawyk do ãã ahob bã, ãã basaah bã na-ããj né hẽ. ⁶ Dooh ãã moo boo bã nu meby n'aa näng doo. Kristo ky n'aa ãã hapäh. ãã h'yy kanejäg. Ta wób wë ãã ky en'yyim. P'op Hagä Do Sahee ãã tah'yyb mahũũm. Baad ub, t'õp madäk doo me ãã kamahän ta wób. ⁷ Baad hadoo do ãã her'oot. P'op Hagä Do hejój gó ãã babok. P'op Hagä Do karën doo da ji bawät doo, ãã kuman hadoo. Tii me ãã kamej'oonh. Tii me ãã mesoo. ⁸ P'op Hagä Do wë ãã moo bok ãã raweh'ëeh bã, ãã rawanehëë bã na-ããj hẽ. P'op Hagä Do wë ãã moo bok baad raher'ood bã ãã ky n'aa, ãã raky n'aa rejã bã na-ããj né hẽ. Ta wób mä ãã wedii, ta wób sa hã. Ti hadoo né hẽ baad hadoo do ky n'aa ãã her'oot. ⁹ ãã ky n'aa netsä né paawä ta wób sa hã, P'op Hagä Do baad ãã tabahapäh. Dajëb gó ãã baboo né paawä, ãã

* **6:2** Isajas 49.8

edēp näh. Āã rahewyh né paawä, dooh ãã dejēb bä. ¹⁰ H'yy katón n'aa näng né paawä, ãã tsebee had'yyt hē. Āã kasuud its né paawä, hajök do hã ãã banoo hajōng baad hadoo doo.† Dooh né paawä ãã wē hanäng péh, ti anyy had'yyt hē P'op Hagä Do karēn do ãã wē.

¹¹ Baad bē ãã maher'oot najis haa, Korīn buuj. Dooh ãã jejēn bä ãã h'yyb. Tak'ēp bē ãã kamahñan né hē. ¹² Āã nado bē hã kasaē doo. Bē ti kasaē ãã hã. ¹³ Ji taah ji maher'oot doo da né hē ŷ maher'oot bēeh: ŷ karēn paawä bē ŷ kamahñan doo da bē kamahñan ŷŷh.

Dooh séd hã ji h'yyb hedo bä Jesus hã h'yy kana'eeh do sa hã ky n'aa hahŷŷh

¹⁴ Taw'ããts hē bē kamekuuj manäh, taw'ããts hē séd hã bē h'yyb hedo manä Jesus hã h'yy kana'eeh do sa hã. Tii d' ŷ wén her'oot, dooh séd gó tanu dēē bä baad had'op do ji moo wät doo, P'op Hagä Do mejũ do ji ky nadaheeh do hã. Dooh tanu dēē bä ta bag gadagyp do hã. ¹⁵ Séd h'yyb nahedoo Kristo, Nesaa Do ŷb daheeh. Séd h'yyb nahedoo Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Jesus hã h'yy kana'eeh do daheeh. ¹⁶ Dooh tahaja bä séd hã rah'yyb hedo bä P'op Hagä Do tób n'aa, kabarii daheeh. Ēr tii, P'op Hagä Do hedēb had'yyt do tób n'aa hadoo. Ta daaj né hē P'op Hagä Do her'oot ta tii. Hahŷŷ da ta kyy kerih doo gó taky däng ji hã:

“Sa h'yyb gó da ŷ bawät, sa mahang da ŷ bawät.

† **6:10** Dooh dajēēr tado bä ti ta wób sa hã ranoo doo. Jesus ky n'aa hanäm do Paw-Ro maher'oot do ragado bä, h'yyb n'yyim doo, h'yyb tym nadajēp do P'op Hagä Do pa ragadoo. Ti ky n'aa né tii.

ÿ da P'op Hagä Do rah'yy kaha'eeh doo. Karapé haa d' tii.”†

17 “Ti hyb n'aa, bë anä da hä ÿ h'yy kana'eeh do sa mahang naa.

Taw'ääts hē da tsyt hē bë babok”, näng mä Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Do kyyh.

“Baad bë kanä baad nadoo do mahānh, tii bä da bë ÿ gadoo”, § näng mäh.

18 “Tii da bë adoo bä, bë yb da ÿ tii bä.

Bë da tah haa, bë da tok haa, näng mä Tak'öp Hyb N'aa Jawyk Doo, Sahōnh Hē Haj'ap Do kyyh, ji taky n'aa enooh doo.”**

7

1 Najis haa, er hä ta ti taky n'aa enooh do hyb n'aa, taw'ääts hē er enyyw hōm er hä rejāā doo, er h'yyb rejāā do na-āāj hē. P'op Hagä Do er weh'ēeh do hyb n'aa, taw'ääts hē er kan'oo däg had'yyt hē ta hä, tsyt hē, ta wē had'yyt er babok hyb n'aa kä.

Paw-Ro tsebé do ky n'aa hahÿÿh

2 Taw'ääts hē paawä baad bë kamahān āāh! Dooh baad nadoo do āā moo boo bä sa hä. Dooh āā rejā bä sa hä. Dooh āā wad'ii bä sa hä. 3 Bë ÿ ky n'aa etyy do hyb n'aa nado ti ÿ wén erih. ÿ her'ood dāk né paa baad bë āā kamahān. Bë āā kamahān had'yyt hē er bedöp bä, er dejeb bä na-āāj hē. 4 ÿ hapäh bë gadoo ÿ her'oot doo. Ti hyb n'aa neÿÿm doo me bë ÿ maher'oot. Bë hyb n'aa ÿ kasab'ee. Tak'öp ÿ h'yyb nyw däg kän, ÿ tsebee kän. Sahōnh

† **6:16** Rewitikos 26.12, Jeremij 32.38, Esekijew 37.27 § **6:17** Isajas 52.11, Esekijew 20.34, 41 ** **6:18** 2 Samuéw 7.8, 14

hē baad nadoo do ãã ahob né paawä, tak'ëp ÿ h'yy gadajang.

⁵ Masedonija häj n'aa bä ãã kaja hõm noo gó, dooh kameh'ããk do ãã hä. Jé pad'yyt naa ji h'yyb panas'ëeh do kejäk ãã wë. ãã wë ta wób rah'yy kawereem. ãã h'yyb gó h'yy katón badäk. ⁶ Ti hadoo né hē, P'op Hagä Doo, h'yy ketón do h'yyb en'yym doo, ãã tah'yyb en'yym Tiit kajaa do hä, bë wë tabewäd nä do jawén paa bä. ⁷ Tiit kajaa do had'yyt nado ÿ tah'yyb en'yym doo. ÿ wén h'yy gadajang, ÿ wén h'yyb nyyw däk na-ããj hē, Tiit mä bë h'yyb en'yym, tanooh. Tak'ëp mä ÿ bë hyb n'aa esee, tanooh. Tak'ëp mä bë h'yy ketón bong baad nadoo do bë mahang hawäd wät do hyb n'aa. Tak'ëp mä bë h'yyb tseb'ee wë ÿÿ, näng ta kyyh. Ti hyb n'aa kä, tak'ëp ÿ wén tsebee kán hÿÿ kä.

⁸ Pooj jé bë ÿ ma erih do hä bë hyb n'aa tón boo né paawä, dooh ÿ t'yyd kamehĩn bä tii da bë ÿ ma erih do hä. Pooj jé dó ÿ t'yyd kamehĩn dó ÿ erih do bë hyb n'aa tón bong tan'oo bä ÿ bahapäh bä, banadawäd né paawä bë h'yy ket'oon doo. ⁹ Tii d' tahado né paawä, ÿ h'yy gadajaa kán hÿÿ kä. Bë hyb n'aa tón do hyb n'aa nado ÿ wén h'yy gadajaa kán. ÿ wén h'yy gadajang, bë hyb n'aa tón do hyb n'aa bë t'yyd kamehĩn bong baad nadoo do hä. Bë hyb n'aa tón do P'op Hagä Do gadoo. Ti hyb n'aa kä, dooh nesaa pé ãã moo boo bä bë hä bë ÿ ma erih doo me. ¹⁰ Ji h'yy katón do P'op Hagä Do gadoo doo, ji h'yy kawareem baad hadoo do wë tan'oo bä. Baad hadoo do wë ji h'yy kawareem doo, ji h'yyb tym tabed'ëep tan'oo bä kä. Ti hyb n'aa dooh ji jesyg bä ta ti hedoo do ji h'yy katón

doo. Ji gadoo né hě. Badäk hahỹỹ hã habong do P'op Hagä Do hã h'yy kana'eeh do rah'yy katón doo, ji h'yyb tym dajëp tan'oo bä.* ¹¹ Bě hegãã bë h'yy ket'oon do bë hã P'op Hagä Do anoo do tan'oo bä bë hã: Bě h'yy katón do hyb n'aa, nayyw hě bë karēn nesaa do bë ado hōm bë mahānh, dooh bë karēn bä nesaa do moo bok do h'yyb hataa bë do bä, tak'ëp bë ganen'aak nesaa do bë mahang hawäd wät doo. Bě h'yy katón do hyb n'aa bë h'yyb eỹỹm bong, tak'ëp bë karēn ỹ bë bahapäh, tak'ëp bë h'yy kahasããb baad hadoo do bë moo bok hyb n'aa, nayyw hě bë karēn nesaa do moo wät do ky n'aa kety däk. Sahōnh hě ta tii me bë metä wät, bë h'yyb haj'aa hě nado wäd nesaa do bë mahang hawäd wät doo.

¹² Pooj jé bë ỹ ma erii wät doo, pooj jé bë gadoo doo, aj'yy nesaa do moo wät do had'yyt hyb n'aa nado ỹ wén erii wät. Ta ti aj'yy h'yyb rejã däk do hyb n'aa had'yyt nado hyb n'aa na-ããj hě. Ta ti bë ỹ wén ma erii wät paah, bë h'yy kadaw'uuh hyb n'aa, bë h'yyb baad hadoo do bë metëeh hyb n'aa kä ãã wë P'op Hagä Do matym gó. ¹³ Ti hyb n'aa dooh ãã h'yy ketón boo bä. ãã h'yyb tseb'ee.

Ỹỹ. Dooh ãã h'yy ketón boo bä. ãã h'yyb nyww padëek né hě. Tak'ëp ãã tsebee na-ããj hě tak'ëp Tiit h'yy gadajaa kãn ãã bahapäh do hyb n'aa. Tiit wén h'yy gadajang, bë sahōnh hě bë h'yyb en'yyim do hyb n'aa ta hã. ¹⁴ Bě ỹ j'aa etsë paa Tiit hã. Ỹ her'oot doo da né hě bë ky n'aa, ti né hě bë metëeh Tiit hã.

* **7:10** Tii d' tawén hadoo, sa h'yyb kawanareem do hyb n'aa. Ta ti hedoo do ji h'yy katón doo, dooh tan'oo bä ji t'yyd kamehīn hyb n'aa nesaa do ji moo wäd wät do hã.

Dooh ÿ bë nu meby bä. Te hub né hẽ sahõnh hẽ bë ÿ maher'ood wät doo. Bë hyb n'aa ÿ j'aa etsë doo, te hub né hẽ na-ãäj hẽ kametä däk hỹỹ kä. ¹⁵ Ta bahãnh Tiit bë takamahãn kãn tahyb n'aa newë bä nyy da baad bë ky daheeh ta kyyh, baad bë gadoo bë mahang, bë h'yyb eỹỹm doo gó bë weh'ëeh ta hã. ¹⁶ ÿ h'yy gadajang, bë hã baad ji hajaa ji h'yyb eh hyb n'aa.

8

Ji etsëeh do ky n'aa hahỹỹh

¹ Hỹỹ kä wakãn haa hedoo doo, ãã karën bë ãã maher'oot nyy da Kristo hã h'yy ka'eeh do Masedonija häj n'aa bä habong do rabad'oo P'op Hagä Do ky ennym do sa h'yyb gó hawät do an'oo bä. ² Tak'ëp nesaa do rahob né paawä, tak'ëp ratsebé. Tak'ëp ratsebé do hyb n'aa tak'ëp ramasa sa wë hanäng doo me. Tak'ëp rabetsëeh, kasuud its né paawä. ³ Baad bë ÿ maher'oot sa ky n'aa. Raha-jaa do pénh né hẽ rabanoo. Ti bahãnh rabanoo, rahajaa do bahãnh. Sa h'yyb gó naa, sa daaj hẽ né hẽ ti tak'ëp rabetsëeh. ⁴ Rets'ëë had'yyt hẽ ãã hã, ãã banoo hyb n'aa ramasa hyb n'aa Kristo karapee Judah häj n'aa bä habong doo. Baad ub sa hã ti ji masa doo. ⁵ ãã hyb n'aa newëë do bahãnh rabad'oo. Sa daaj hẽ rakan'oo däg pooj jé Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do karën do ramoo bok hyb n'aa, ãã karën do na-ãäj hẽ. P'op Hagä Do karën doo da né hẽ ji hã, tii da rabad'oo. ⁶ Ti hyb n'aa kä tak'ëp ãã betsëë Tiit, pooj jé du doo do bë tah'yyb mahũũm dajëër masa n'aa bë ataa do hã, bë tah'yyb mahũũm p'aa hënh, ta ti bë masa

do dajēer n'aa takaja dāk hyb n'aa. ⁷ Tak'ep bē gado dāk baad hadoo doo: Tak'ep bē h'yy ka'eeh. Tak'ep bē bahajaa bē baher'oot P'op Hagā Do ky n'aa. Baad bē bahapāh ji hā P'op Hagā Do karēn doo. Tak'ep bē h'yy kahās'āāp baad hadoo do bē moo bok hyb n'aa. Tak'ep āā bē kamahān. Ti hyb n'aa, ŷ karēn paawā tak'ep na-āāj hē bē banoo ta wób ji masa doo. Taw'āāts hē ti ji hŷŷj hedoo do ji masa doo. ⁸ Dooch bē ŷ mejō bā ta wób bē masa hyb n'aa. Jāām hē ŷ karēn bē ky n'aa napāh nyy da sa h'yyb hedoo doo me ta wób ramasa sa da hadoo doo, bē na-āāj hē baad bē kamahān bē da hadoo do bē metēeh hyb n'aa. ⁹ Taw'āāts hē paawā ta wób bē masaa, bē hapāh do hyb n'aa nyy da er Wahē N'aa Jesus Kristo bad'oo do paah. Taky ennym do hyb n'aa ji wē, sahōnh hē ta wē anyy wād né paawā, kasuud is tabahado dāk bē hyb n'aa, tak'ep baad hadoo do bē wē tabanyy dāk hyb n'aa kā P'op Hagā Do matym gó.*

¹⁰⁻¹¹ Ta baab tabēej hōm do hā, bē né ti jāām pooj jé dajēer hat'aa do du d'oo doo. Bē né ti pooj jé kar'ēen mas'aa doo. Ti hyb n'aa, hā ŷŷ taw'āāts hē tsebé doo gó bē du doo doo da né hē bē bahajaa hŷŷ kā bē du doo do paah. Taw'āāts hē bē hajaa do bē anoo. ¹² Bē h'yyb n'oo bā, P'op Hagā Do gadoo da bē hajaa do bē anoo doo. Dooch P'op Hagā Do gahēen bā bē hā bē wē badoh doo. ¹³ Dooch āā karēn bā ta wób hā bē banoo do hyb n'aa, bēē kā ti

* **8:9** Wawēē hē Jesus bewād hyng do pooj jé, tak'ep takabaj'aa. Tii bā kā, aj'yy tabahado dāk, dajēb kån ji tabed'ēep hyb n'aa. Tii d' tahaņg pé ti kasuud is do tabahado dāk. Taw'āāts hē ji hyb n'aa newēē nyy da tak'ep ji Jesus t'yyd mehīn, ji na-āāj ji t'yyd mehīn hyb n'aa ji da hadoo do.

hahoop badoh doo. Āã karēn paawä séd demuun tabanäng sahõnh hē sa wē. ¹⁴ Da hē bē wē hanäng do masa sa hã. Ta jawén bē wē tananyy bā, bē d' ramasaa kãn ta mabaj. Tii bā kã, séd demuun tabanäng sahõnh hē sa wē. ¹⁵ Tii d' tabaher'oot P'op Hagä Do kyy kerih do hã:

“Dooh mad'aak pé hajõng do hat'aa do sa wē.

Kanahën d'os hē hat'aa doo, dooh badoh pé sa wē
ēnh.”†

¹⁶ P'op Hagä Do ÿj'aa etsē Tiit hã tabanoo do hyb n'aa bē tahyb n'aa esee bē ÿ hyb n'aa esee do hadoo da. ¹⁷ Tiit gadoo āã etsēē do ta hã, bē wē tabahõm hyb n'aa. Tak'ēp tah'yyb hedoo bē wē tabeg'āãs hyb n'aa. Ta hã āã eanh do pooj jé, ta daaj hē tahyb n'aa newē dāk bē wē tabahõm hyb n'aa. ¹⁸ Tiit sii āã mejũũ da āã hÿÿj ky n'aa hadoo do jé pad'yyt hē Jesus hã h'yy ka'eeh do mahang ky n'aa etsēēh doo, Jesus ky n'aa hanäm do hã tamoo wät do hyb n'aa. ¹⁹ Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hē kahet'aa do rasēew hõm ta ti hÿÿj ky n'aa hadoo doo, āã tabahada hyb n'aa Jerusarēnh hēnh dajēer kata dāk do āã tajoooh bā kã. Ta ti sa masa n'aa āã tajoooh Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do āã weh'ēeh hyb n'aa, baad āã karēn āã masa er wakāän Jesus hã h'yy ka'eeh doo, āã metēeh hyb n'aa na-āãj né hē.

† **8:15** Esodo 16.18. Pāw hadoo Manah häd näng do P'op Hagä Do mo haj'aa doo, tabanawäng hēnh Isaraéw buuj rababok noo gó ky n'aa gó Paw-Ro beh'ũũm. Ti noo gó kanahën d'os hē Manah hat'aa doo, dooh badoh péh. Hajõng hat'aa doo, dooh mad'aak pé sa wē.

20 Āã hỹjy hedoo do ãã d' rahada, ta wób daap rah'yy genä mahãnh dajëēr ãã mahũũm do hã. 21 Baad ãã matakëë, baad hadoo do ãã moo bok hyb n'aa Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do matym gó, ajyy sa matym gó na-ããj hë. 22 Tiit sa sii ãã mejũũ nã ãã hỹjy seeh. Hajõõ nuu me ãã mety däk tii. Baad tah'yyb hedoo had'yyt hë ta wób tamasa hyb n'aa. Baad bë hã tah'yyb ee däk do hyb n'aa, tak'ëp tah'yyb hedoo däk dajëēr bë bataa do hã bë tamasa hyb n'aa. 23 Tiit hã kä, hëp ȳ hata ti bë hã ȳ moo wät do hã. Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt hë kahet'aa do mejũũ do ta wób, ajyy Tiit had'aa doo. Kristo raweh'ëëh do tii. 24 Ti hyb n'aa kä, taw'ãäts hë kamahãnh gó bë gadoo bë wë rakajaa bä kä. Taw'ãäts hë bë metëëh ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong doo, dooh daap hë tado bä bë ãã j'aa etsë doo.

9

1 Dooh hyb n'aa bë ȳ ma erih pé Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarënh bä habong do bë masa do ky n'aa hã. 2 Ȳ hapäh né hë nyy da tak'ëp bë h'yy karën ta wób bë masa. Bë ȳ j'aa etsë paa Masedonija häj n'aa bä habong do ër wakãän hedoo do sa matym gó. P'ooj ub ta baab tabëëj hõm do hã, bëëh, hëëj Akaja häd näng do babuuj,* bë du doo bë karën bë masa doo, näng këh ȳ sa hã. Hajõk Masedonija häd näng do häj n'aa babuuj ër wakãän hedoo doo, raky n'aa napäh bä baad bë karën bë masa ta wób, ti na-ããj hë rah'yyb hedoo padëëk ramasa hyb n'aa. 3 Ta wób bë karën bë masa ȳ hapëë né paawä, ȳ

* 9:2 Akaja häj n'aa bä Korīn panang badäk.

mejũ Tiit ta hataa daheeh bē wē, bē ramasa hyb n'aa dajēer bē bataa do hã, ta ti hã bē ŷ j'aa etsē do paa daap tanadoo hyb n'aa, ŷ kajaa do pooj jé bē h'yyb bē matakā dāk hyb n'aa. ⁴ Ēr hỹj hedoo do wób, Masedonija hãj n'aa buuj, si ŷ rakajaa bā bē wē, ŷ d' nu mebyy wāt da bē nahaja nā bā, dajēer bē nata nā bā, baad bē ky n'aa ŷ her'ood wāt do paa hyb n'aa. Bē na-ãaj né da bē nu mebyy bong sa wē, bē nahaja nā bā. ⁵ Ti hyb n'aa ŷ hyb n'aa newē dāk, taw'ãats hē ta ti ajyy ŷ mejũ ãã pooj jé, bē ramasa hyb n'aa, kamasa do dajēer n'aa bē bataa hyb n'aa, bē ky kajäk do paah. Tii bā, kaja dāk da ãã pooj jé. Bē etsēeh do metēē n'aa däg ti ta tii kã, bē ramejũ do hyb n'aa nado.

⁶ Bē hyb n'aa newē hahỹh: Kanahēn d'os hē hejoom doo, kanahēn d'os hē ta ag tabataa ēnh. Hajōng hejoom doo, hajōng né ta ag tataa.†
⁷ Taw'ãats hē sahōnh hē bēeh, bē banoo bē h'yyb gó bē h'yy kajäk doo. Taw'ãats hē dooh bē an'oo bā bē h'yyb nanoo doo me. Bē ramejũ do hyb n'aa nado bē banoo. Bē daaj hē bē banoo. Ta ti ŷ wén erih, P'op Hagä Do kamahãn do hyb n'aa tsebee gó hanoo doo. ⁸ P'op Hagä Do hajaa bē hã tabanoo sahōnh hē baad hadoo doo, tabanyy had'yyt hyb n'aa sahōnh hē bē karēn doo, tamad'aak hyb n'aa, sa wē bedoh do bē masa hyb n'aa. ⁹ Hahỹ da P'op Hagä Do kyy kerih do paa hets'ēeh do sa ky n'aa hã:

“Etsēeh da wē bedoh do sa hã.
 Ky ennyw had'yyt hē.” †

† **9:6** Ji ejoom do ky n'aa gó Paw-Ro maher'oot ji masa do ky n'aa. Taw'ãats hē ji etsēeh. Baad ub P'op Hagä Do banoo hets'ēeh do sa hã. † **9:9** Saaw-Mo 112.9

10 P'op Hagä Doo, joom jóm hã ta joom tym hanoo doo, ji waa hanoo do na-ãaj hē, bē hã da tabanoo hajōng bē ma, ta tii me tak'ēp bē masa hyb n'aa wē bedoh do sa hã. 11 Hajōng hedoo pé da tabanoo bē hã, bē betsēh had'yyt hyb n'aa. P'op Hagä Do raj'aa etsē da, sa hã bē anoo do ãã tajooh bā sa wē. 12 Ta ti bē masa do tamasa da Jesus hã h'yy ka'eeh do Jerusarēnh bā habok do sa wē bedoh doo. Tak'ēp P'op Hagä Do ratsebē da, bē masa do an'oo bā da. 13 P'op Hagä Do hã raj'aa etsē da. P'op Hagä Do rawén j'aa etsē da, baad bē ky daheeh Kristo panyyg hanām do bē h'yy kaha'eeh bē hanäk doo, bē masa do metēeh do hyb n'aa. P'op Hagä Do raj'aa etsē na-ãaj da, sa hã, ta wób sa hã na-ãaj hē bē betsēeh do hyb n'aa. 14 Tak'ēp kamahñ gó bē da raky n'aa etsē P'op Hagä Do hã, P'op Hagä Do ky ennym do hyb n'aa bē wē, sa hã bē wén masa. 15 P'op Hagä Do hã ãã j'aa etsē ēr matym n'aa tak'ēp hanām do ēr hã tanoo do hyb n'aa. Tak'ēp baad ub tii. Ti hyb n'aa dooh ji kyy pé ta ky n'aa ji her'ood bā. §

10

Paw-Ro ky gadoo ta hã ky sēm do ky n'aa hahỹh

1 Ý eỹm do m' bē mahang ý bawät bā, nāk mā ta wób sa kyyh. Dawēē ý bawät bā kā, ý neỹm kā ý erih do hã, nāk sa kyyh, ý ranu mer'oot bā. Ý né hē, Paw-Ro, Kristo ji tah'yyb en'yyim do kyy gó, ji hã ky ennym do kyy gó, 2 tak'ēp ý h'yy kah'ũm bē hã, p'aa hēnh bē ý bahehēen bā kā, bē an'oo

§ 9:15 Jesus né tii, ji matym n'aa tak'ēp hetsooh doo.

manä kyyh tak'ëp hadoo doo me ÿ gadoo hyb n'aa ÿ nu mer'oot doo. P'op Hagä Do nahapäh do h'yyb karēn do jawén habok doo da ãã babok, näk ãã nu mer'oot do sa kyyh. Kyyh tak'ëp hadoo doo me da ÿ gadoo tii, ÿ h'yyb däng. ³ Badäk hahÿÿ bä ãã baboo né paawä, dooh ãã kamety bä sa hã badäk hahÿÿ hã habong do P'op Hagä Do nahapäh do rabahed'oo doo da sa majĩ hã. ⁴ ãã kuman ãã kamety doo, dooh badäk hahÿÿ hã habong do kuman tahado bä. Dooh. P'op Hagä Do hejój me ãã gawats'iik sa mejój. ⁵ ãã gawats'iik rahyb n'aa newëë doo, rah'ũũm doo, sahõnh hẽ h'yy kasab'ee do hewaata do P'op Hagä Do rabahapäh nanoo doo. Sahõnh hẽ ji hyb n'aa newëë do ãã no n'aa masoo hadoo, ji majĩ ji no n'aa masoo doo da, ãã meduuk ÿ hanäng péh, ji h'yyb ky daheeh hyb n'aa kä Kristo. ⁶ Baad bë ky dahé däg bä kä, ãã nabuuj gedoo da ky nadah'eeh nä doo.

⁷ Taw'ããts hẽ bë hyb n'aa matakä wyt ta maab hadoo doo!* H'yy kasab'ee doo gó, “ãã ti Kristo karapee” hanäk doo, taw'ããts hẽ hahÿ rahyb n'aa newëë: ãã na-ããj hẽ Kristo karapee. Dooh ãã bahãnh rado bä. ⁸ Ta bahãnh ÿ h'yy kasabé bä paawä, ta hyb n'aa jaw'yyk do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do hyb n'aa ãã hã, dooh hyb n'aa ÿ nu mebyng péh. Ta hyb n'aa jaw'yyk do ãã hã taban'oo däk, bë h'yy ka'eeh do kah'ũũm ãã anoo hyb n'aa, bë ãã rejãã hyb n'aa nado. ⁹ Bẽ ÿ ma erih doo me, bë ÿ e'ÿÿm do hyb n'aa nado. Tii d'

* **10:7** Wyt ta maab hadoo do hã rahyb n'aa matakä bä, tii bä dooh ragado bä paawä ma matëg oow. Tii bä Paw-Ro Jesus mejũũ do heh'ããt ub rahapäh paawä.

bē hyb n'aa newē manäh. ¹⁰ Hahỹỹ da sa kyyh
ỹ ranu mer'oot bā: “Tak'ēp ji tamejũũ. Ky n'aa
jaw'yyk doo gó, kejỹỹk doo gó Paw-Ro ji tama erih.
Tii bā ji mahang tawād bā, nahejooj dāg its. Doo
baad her'oot do tado tii”, nāk. ¹¹ Ta tii d' her'oot do
taw'ãäts hē tahyb n'aa newēē hahỹỹh: Dawēē ãã
babok bā ãã erih doo da, tii da na-ããj ãã bad'oo bē
mahang ãã aboo dāg bā p'aa hēnh.

¹² Doo ỹ haja bā “sa da ỹ hado bā” ỹ noo b'äts,
sa hā hē j'aa kehets'ēē doo. Doo ỹ haja b'äts sa
hā hē ỹ kamety b'äts.† Sa hā hē rakametyy doo,
sa hā hē raheg'ãäs do ny hadoo do sa bahñh
hadoo doo, h'yy gatemah ti tametēēh. ¹³ ãã hā kā,
doo ta bahñh ãã kasabé bā. Doo ãã kasabé
bā ãã hā P'op Hagä Do nanoo do hā. Jããm hē ãã
kasab'ee ãã hā P'op Hagä Do anoo do hā ãã moo
bok hyb n'aa. Bē panang bā na-ããj hē tabanoo
ãã moo bok hyb n'aa. ¹⁴ ãã hā P'op Hagä Do
anoo do bahñh nado ãã baboo dāk. ãã tii, pooj
jé bē wē kaj'aa doo, Kristo ky n'aa hanäm do bē
hā maher'oot doo. ¹⁵ Doo na-ããj hē ãã kasabé
bā ta wób ramoo bok do hā. Hahỹ ti ãã karēn
doo: Bē h'yy ka'eeh do kahũũm bā kā, ãã karēn ãã
moo bok do tak'ēp takah'ũũm na-ããj hē, ¹⁶ panang
wób hēnh, bē panang bahñh Jesus ky n'aa hanäm
do ãã maher'oot hyb n'aa kā, ta wób ranaher'oot
nä bā. Doo ãã karēn bā ãã kasabé bā ta wób
ramoo bok do hā, sa hā P'op Hagä Do anoo doo
hēnh. ¹⁷ “Jé h'yy kasab'ee doo, taw'ãäts hē Tak'ēp

† **10:12** Paw-Ro ej'ees doo gó tabeh'ũũm. Tii da tawén edoo, sa hā
hē raj'aa etsē do hyb n'aa. Paw-Ro bahñh mä rahyb n'aa jawyk sa
nooh.

Hyb N'aa Jawyk Do hã takasab'ee.”† 18 Ta hã hẽ h'y'y kasab'ee do nado ti Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do gadoo doo. Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do j'aa etsë doo, ti né ti ta wẽ tagadoo doo.

11

“Jesus mejũũ do yÿh” daap hanäk do ky n'aa hahÿÿh

1 Bẽ badoo däk doo da ÿ karën paawä bẽ gadoo nä hãd h'y'y gatamah do her'oot doo da ÿ er'ood bä.* 2 Tak'ëp bẽ ÿ kamahãn do hyb n'aa ÿ karën bẽ gadoo tii. P'op Hagä Do hanaa ji kamahãn doo me né hẽ bẽ ÿ kamahãn. Ti hyb n'aa, dooh ÿ an'oo bä bẽ rawad'ii. Maruus aj'y'y manepäh nä do baad hawät do hadoo bëeh. Maruus yb hadoo yÿh. Bẽ ÿ haëej däk do hadoo sét ub aj'y'y hã, Kristo hã, bẽ patug hadoo tabahadoo hyb n'aa da. 3 Ti hadoo né hẽ, ky ken'yym doo gó bẽ da rawedii ÿ jeÿÿm, jããm hẽ sét hã, Kristo hã baad bẽ h'y'yb nadäg wät hyb n'aa, Ewa aw'y'y wad'ii wät do paa hadoo da. 4 Tii d' ÿ wén her'oot, Jesus ky n'aa seeh, ãã ma met'ëeg wät do nadoo do rahe'ood bä, ti nayyw hẽ bẽ gadoo. Nayyw hẽ na-ããj hẽ bẽ gadoo sahee seeh, bẽ gado däk do paa nadoo doo. Nayyw hẽ bẽ gadoo panyyg seeh, bẽ ãã panäk do nadoo doo. 5 Dooh né hẽ Jesus ky n'aa rod sa bahãnh red'oo do sa yd jé yÿh. 6 Dooh né paawä tak'ëp herot do tado

† 10:17 Jeremij 9.24 * 11:1 Dooh Paw-Ro genaag bä ta daaj hẽ tah'y'y kasabé bä. Ti hyb n'aa, hãd h'y'y gatamah do her'oot doo da ÿ er'ood bä, tawén näng. Ta daaj hẽ tah'y'y kasab'ee, Korīn buuj sa hã tametëeh hyb n'aa ma matëg oow rawedii sa hã.

ỹ̃h, hajõng ỹ̃ hajaa do ỹ̃ hapäh doo. Hajõõ nuu me né hẽ ỹ̃ metä wät ti bẽ hã.

⁷ Bẽ sãm noo do hyb n'aa nado ỹ̃ her'oot do P'op Hagä Do ky n'aa bẽ hã. Dooch bẽ ỹ̃ mejõ bã ta sãm bẽ an'oo bã hã ỹ̃. Daj ỹ̃ hẽ ỹ̃ kadaduu ỹ̃ moo wät do hã, bẽ kawehëë däk hyb n'aa. Nesaa do g'eeh bẽ hã, tii d' ỹ̃ ad'oo doo? ⁸ Jesus hã h'yy ka'eeh do panang wób hẽnh habong do hã ỹ̃ daab yyp, sa dajẽr ỹ̃ ado hõm hadoo, ỹ̃ ramasa hyb n'aa Jesus ky n'aa bẽ ỹ̃ maher'oot hyb n'aa. ⁹ Bẽ mahang ỹ̃ bawät noo gó, wẽ ỹ̃ tabadoh bã ỹ̃ karẽn doo, dooh bẽ hã ỹ̃ daab yb bã. Ër wakãän Jesus hã h'yy ka'eeh do Masedonija häj n'aa bã naa hana do ỹ̃ ranoo ỹ̃ karẽn doo. Dooch paa ỹ̃ karẽn bã bẽ hã ỹ̃ daab yb bã, tanajawyk hyb n'aa bẽ jó. Hỹ̃ jawén dooh na-ããj hẽ bẽ hã ỹ̃ daab yb bã. ¹⁰ Kristo ky n'aa hanäm do hẽp ỹ̃ gó tabawät. Ti hyb n'aa, dooh Akaja häj n'aa bã habong pé ỹ̃ ky meduuk péh, ỹ̃ ky däng, bẽ hã ỹ̃ daab nayyp do hyb n'aa ỹ̃ h'yy kasab'ee do hã. ¹¹ H'ëed hyb n'aa ti ta ti ỹ̃ her'oot? Bẽ ỹ̃ kamanahãn do hyb n'aa g'eeh? Dooch. P'op Hagä Do hapäh bẽ ỹ̃ kamahãn.

¹² ỹ̃ ad'oo do paah, ỹ̃ badoo had'yyt hẽ da. Dooch da ỹ̃ gado bã ta sãm, sa daaj hẽ Jesus mejũ do rakamaneëenh do ranahajaa hyb n'aa rah'yy kasabé bã ãã nemuun ramoo bok rabanäng do hyb n'aa. ¹³ Kristo mejũ do heh'äät nadoo do tii. Bẽ rawedii ramoo bok do hã. Kristo mejũ do ked'oo do tii. ¹⁴ Dooch ỹ̃ hyb n'aa meuuj bã rabahed'oo do hã. Nesaa Do Yb sii hẽ tahajaa takawareem bã ããs ta bag gó hawät do ji ed'oo hyb n'aa, ji tawadii hyb n'aa. ¹⁵ Ti hyb n'aa, dooh ỹ̃ hyb n'aa meuuj bã Nesaa Do Yb karapee baad moo bok do

rabahed'oo rakeno bä. Ti hedoo do ragadoo da nesaa do ramoo bok do säm.

Nesaa do tahoop do hyb n'aa Paw-Ro kasab'ee do ky n'aa hahỹyh

¹⁶ Ỹ ab'aanh pooj jé ỹ her'ood wät doo: Bë hyb n'aa newë manä ỹ h'yy gatamah doo! Ti hadoo né hẽ, ỹ h'yy gatamah do bë ed'oo nä bä paawä, taw'ãäts hẽ ỹ bë gadoo h'yy gatamah do bë gadoo doo da, ỹ na-ãäj hẽ ỹ h'yy kasab'ee hyb n'aa. ¹⁷ Këh ỹỹ, ỹ h'yy kasab'ee doo, Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ber'oot doo da nado. H'yy gatamah do ber'oot doo da ỹ baher'oot. ¹⁸ Hajõk ma matëg oow bë mahang habong do rah'yy kasab'ee. Badäk hahỹỹ hã habong do rah'yy karën do jawén habok do rabahed'oo doo da rah'yy kasab'ee. Hỹỹ kä, ỹ na-ãäj da ỹ h'yy kasab'ee.† ¹⁹ Bë ti h'yy genäh bë edoo né paawä, tsebee gó bë gadoo h'yy gatamah doo. Ti hyb n'aa taw'ãäts hẽ bë gadoo na-ãäj hẽ ỹỹh, ỹ h'yy kasabé bä. ²⁰ Bë gadoo tak'ëp bë hã mejũũ doo, sa karom hadoo bë ran'oo bä. Bë gadoo bë dajëër hã daab 'yyp doo, bë wad'ii doo, bë bahãnh nu gapad'ëek kar'ëën doo, bë rejãã doo, bë ratapa ewyyh doo. ²¹ Ỹ hãd nu mebyys ỹ nahaj'as do hyb n'aa bë hã ỹ moo wäd bä ta tii da bë hã ramoo bok doo.‡

Ãã kanahën its né paawä ta tii hã, ta ti neỹỹm doo me rap'ãã kasab'ee doo, ỹ na-ãäj hẽ ỹ hajaa

† **11:18** Tii da Paw-Ro wén d'oo, Korīn buuj rah'yy genäh hyb n'aa ma matëg oow sa hã. ‡ **11:21** Ma matëg oow sa kyyh hyb n'aa Paw-Ro wén ej'ees. Nahejooj its Paw-Ro, sa nooh. Dooh Paw-Ro nu mebyy heh'äät tado bä. Hãd nu mebyng tawén nãng, ma matëg oow ramoo bok do hã rah'yy genäh takarën do hyb n'aa.

neỹym doo me ỹ p'ãã kasabé bã. H'yy gatamah do hadoo ỹ baher'oot ta tii. ²² Eber buuj had'oo mäh, sa nooh. Ỹ na-ããj hẽ Eber buuj. Isaraéw buuj had'oo mäh, sa nooh. Ỹ na-ããj hẽ Isaraéw buuj. Abaraãm panaa had'oo mäh, sa nooh. Ỹ na-ããj hẽ Abaraãm panaa. ²³ Kristo karom had'oo mäh, sa nooh. Ỹ Kristo karom heh'äät do sa bahãnh. (H'yy gatamah do her'oot do hadoo ỹ baher'oot ta tii da.) Tak'ëp sa bahãnh ỹ moo wäd wät. Sa bahãnh hajõõ nuu me ỹ radawäts geët, Jesus ky n'aa ỹ her'oot do hyb n'aa. Sa bahãnh hajõõ nuu me tak'ëp ỹ rabahewyyh. Hajõõ nuu me dajëb gó ỹ bewäd nä. ²⁴ Ji ma poo oow pé nuu me ken'yyh 39 nuu me ỹ rabahewyyh ta tyd me, Judah buuj hä.Š ²⁵ Tamawoob nuu me ken'yyh b'aa t'aah me ỹ rabahewyyh.** Sét nuu me ỹ radajëeb paawä, pä me ỹ ramakut. Tamawoob nuu me marakate ỹ gahõm do tabegyb jëk. Sét adëb bã, sét atsëm ỹ batu tame. ²⁶ Hajõõ nuu me ỹ bawät. Äm n'aa näng hä ỹỹ, tamii ỹ mawät doo. Äm n'aa näng hä ỹỹ, moo nesaa do sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hä ỹỹ, häj ỹ n'aa buuj wób sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hä ỹỹ, Judah buuj nadoo do wób sa hyb n'aa. Äm n'aa näng hä ỹỹ, panang bã. Äm n'aa näng hä ỹỹ, ranabok hënh ỹ bawät bã. Äm n'aa näng hä ỹỹ, akajar me ỹ bawät bã. Äm n'aa näng hä ỹỹ, Jesus hä h'yy ka'eeh do ken'ooh do sa mahang.

Š **11:24** Jããm né hẽ 40 nuu me ji bahewyyh do séd noo gó, Judah häj n'aa buuj ky n'aa jaw'yyk do an'oo bã rasãm baanh. Ranesõõts hõm hyb n'aa ti yd jé rabetsén. 39 nuu me rabahewyyh. **** 11:25** Roma buuj ti ky n'aa etyy do b'aa me rabahewyyh.

27 Tak'ēp ŷ moo wād wāt. Tak'ēp ŷ bakaanh ŷ moo wāt do hyb n'aa. Hajōō nuu me ŷ naŷŷh.†† Sah, hoo kaanh do na-āāj hē ŷ bahoop. Hajōō nuu me ŷ waa tamah. Hajōō nuu me ŷ bahoop hahēēm doo. Hajōō nuu me dooh saroor hebaan do wē ŷŷ, ŷ kahat'ēēh hyb n'aa. 28 Sahōnh hē ŷ ahoop do wób bahānh ti anāng nā sahōnh hē Jesus hā h'yy ka'eeh do jé pad'yyt habong do sa hyb n'aa ŷ hyb n'aa tón do had'yyt hē, Jesus karēn doo da rababok ŷ karēn do hyb n'aa paawä. 29 Rah'yy kanejój bā kā Jesus hā rah'yy ka'eeh do hā, ŷ t'yyd mehūn sa hā, ŷ hyb n'aa tón hēp ŷŷ gó sa hyb n'aa. Nesaa do ta see moo wād bā rah'yyb tatuk do hyb n'aa, tak'ēp ŷ h'yy katón ta ti hedoo do hyb n'aa.

30 ŷ h'yy kasabé bā, jāām hē né hē ŷ h'yy kasab'ee da ŷ nahejooj is do metēēh do hā. 31 Dooh daap ŷ menā bā P'op Hagā Do ji j'aa etsēē had'yyt doo, Jesus Kristo Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do h'yy kaha'eeh doo, ta Yb, hapäh. 32 Damas-Ko panang hēnh ŷ hewād nā noo gó, panang bagā n'aa sa wahē n'aa Aretas hād nāng do wē moo wāt do mejūū panang hadē do noo bā warahén ŷ ragada ŷ ramasoo hyb n'aa. 33 Tii d' radoo né paawä, arook gó Jesus hā h'yy ka'eeh do ŷ rabahy g'ēēd is tūū, panang hadē pong jé naa. Tii bā ŷ kejēn hōm is sa mahānh.

12

1 Dooh né paawä ŷ genaag bā, ahōm nā ŷ h'yy kasab'ee do ran'oo bā, daap né paawä ti ta tii. Bē ŷ

†† 11:27 Ta see pé noo gó Paw-Ro moo wāt atsēm ta waa sām hā. Ta see pé noo gó Jesus ky n'aa tama metēēk atsēm. Ta see pé noo gó taky n'aa etsēē atsēm, ti hyb n'aa ty jawyk tabahoop.

maher'oot h̄ȳh̄ kā s'ëeh hadoo do Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do anoo do h̄ã ȳȳ. Bë ȳ maher'ood k̄n na-ãāj h̄ẽ h̄ã ȳ tametëeh doo. ² Ȳ hapäh aj'yy Kristo h̄ã h'yy ka'eeh doo. 14 d̄äg ta baab tabëej h̄õm doo, P'op Hagä Do mahũũm dó h̄ȳ pong jé, ta wë. Doo h̄ ȳ hapëë b̄ã ta h'yyb tym ub tado b̄ã t'ĩ h̄ẽnh hasëek doo, ta hub sii h̄ẽ tado b̄ã. P'op Hagä Do ti hapäh. ³⁻⁴ Ȳ hapäh né h̄ẽ h̄ȳ pong jé P'op Hagä Do masäk. (Ȳ ab'aanh, dooh ȳ hapëë b̄ã ta h'yyb tym ub tado b̄ã t'ĩ h̄ẽnh hasëek doo, ta hub sii h̄ẽ tado b̄ã.) T'ĩ h̄ẽnh ta ti aj'yy* maa napäh kyyh ji nahajaa do ji her'ood b̄ã, P'op Hagä Do nanoo do ji er'ood b̄ã. [†] ⁵ Ti hadoo do aj'yy hyb n'aa ȳ haja paawä ȳ kasabé b̄ã. H̄ã ȳh̄ h̄ẽ dooh ȳ h'yy kasabé b̄ã. H̄ã ȳh̄ h̄ẽ ȳ kasabé b̄ã paawä, jããm h̄ẽ ȳ h'yy kasab'ee da ȳ nahejooj is do metëeh do h̄ã. ⁶ Ȳ karën b̄ã paawä h̄ã ȳh̄ h̄ẽ ȳ h'yy kasabé b̄ã, h'yy gatamah do nado né paawä ȳȳh̄, né hup ȳ né h̄ẽ paawä ta ti ȳ h'yy kasab'ee do h̄ã. Ti hado né paawä, dooh ȳ h'yy kasabé b̄ã. Doo h̄ ȳ karën b̄ã ta bahãnh ȳ rahyb n'aa newë b̄ã. Jããm né h̄ẽ h̄ã ȳ rahapäh ȳ moo wät doo, ȳ her'oot do na-ãāj h̄ẽ.

⁷ H̄ã ȳh̄ h̄ẽ ȳ h'yy kasabé mahãnh, tak'ëp hetsooh do kametä d̄äk do hyb n'aa h̄ã ȳȳ, P'op Hagä Do anoo h̄ã ȳȳ nesaa do ȳ ahoop doo, sasëng t̄ëg ejoo h̄ do hadoo ji. Nesaa Do Ȳb mejũũ do tii, ȳ

* **12:3-4** Ta daaj h̄ẽ, ta kyn'aa né h̄ẽ Paw-Ro her'oot. Ti né ti aj'yy h̄ȳ pong jé P'op Hagä Do masäk doo. Kejën doo gó Paw-Ro wén her'oot, dooh takarën b̄ã tah'yy kasabé b̄ã do hyb n'aa. [†] **12:3-4** P'op Hagä Do wén nanoo kyyh tamaa napäh do ter'ood b̄ã, tak'ëp tabahetsooh do hyb n'aa. Doo h̄ er haja nã b̄ã ta ti hadoo do er gado b̄ã badäk hah̄ȳ h̄ã er babok nã b̄ã.

tarejãã hyb n'aa, hã ÿÿ hẽ ÿ h'yy kasabé mahãnh. ⁸Tamawoob nuu me Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do hã ÿ betsëë tabado hõm hyb n'aa ta ti ÿ ahoop doo. ⁹Tii d' né paawä, hahÿÿ da ta kyyh hã ÿÿ: “Jããm hẽ né hẽ ÿ ky enyym do a hã, sahõnh hẽ hejój ÿÿ baad takametä däk do hyb n'aa nahej'oonh do sa hã”, näng ta kyyh hã ÿÿ. Ti hyb n'aa kä, tsebee gó ÿ h'yy kasab'ee ÿ nahej'oonh do hã, Kristo hejój bawät hyb n'aa hã ÿÿ. ¹⁰Ti hyb n'aa kä ÿ tsebé Kristo hyb n'aa nahej'oonh do ÿ ahob bä, Kristo hyb n'aa ÿ raky n'aa rejã bä, Kristo hyb n'aa wë ÿ badoh do ÿ ahob bä, Kristo hyb n'aa ÿ rarahejã bä, Kristo hyb n'aa dooh ÿ ad'oo pé na-ãäj hẽ. ÿ nahej'ooj bä, hëp ÿ tym hã ÿ bahej'oonh.

¹¹H'yy gatamah do her'oot doo da ÿ ber'ood däk. Bë né ti han'oo tii d' ÿ wén her'oot. Bë né paawä tii baad her'oot do keh ÿ n'aa hã. Dooh its né paawä ÿÿh,[†] dooh tabad'op hẽ Jesus ky n'aa rod sa bahãnh red'oo do sa yd jé ÿÿh. ¹²H'yyb jawyk doo me ÿ moo wäd wät bë mahang Jesus mejũũ do heh'äät ji do bä metëeh doo: Hetsooh do P'op Hagä Do hanaa ÿ metä wät, meuj n'aa näng do ÿ moo wäd wät, ÿ pehuunh do na-ãäj hẽ. ¹³Ny hadoo do ÿ moo wäd wät ta wób Jesus hã h'yy ka'eeh do hã, bë hã ÿ moo nawäd wät doo? Jããm né hẽ hahÿÿ bë hã ÿ nad'oo doo: Bë ÿ daab nayyp doo! Bë mabaan ta ti hyb

[†] **12:11** Dooh its né paawä ÿÿh Paw-Ro wén her'ood wät, dooh né ji hajaa péh P'op Hagä Do tanado bä paawä. Ta ti tabaher'oot bä tapes'ãap na-ãäj hẽ ta hã ky n'aa rejãã doo. “Dooh its Paw-Ro”, nãk sa kyyh.

n'aa bē ŷ ky n'aa rejãã hadoo doo. §

¹⁴ Tamawoob nuu me dæg bē ŷ bahehëen da hÿÿ kä. P'aa hēnh dooh né da bē ŷ daab yb bā ēnh. Bē ma nado ti ŷ karēn. Bē ti ŷ karēn sa yb sa taah karēn doo da. Ji taah ned'ëed is do nado sa yb sa ŷÿn karēn do hanoo doo. Sa yb ti sa taah nad'ëed is do karēn do hanoo doo. ** ¹⁵ Baad ŷ h'yyb hedoo sahōnh hē ŷ ah'ëenh wē ŷ hanäng doo, ŷ kan'oo däk bē hã bē ŷ masa hyb n'aa. ŷ eanh hÿÿ kä bē hã: Dooh denaa hē ŷ bē kamahãn, tak'ëp bē ŷ kamahãn do mabaj?

¹⁶ Hahÿÿ d' mä bē mahang habong do sa nooh: “Te hub né hē. Dooh bē tadaab yb bā. Dooh né paawä bē tadaab yb bā, kamatakëe doo me bē tawedii”, nāk sa kyyh. ¹⁷ Ajyy bē wē ŷ mejũũ do hã bē ŷ wadii bē hã? ¹⁸ Tak'ëp paa ŷ betsëe Tiit bē wē tabahōm hyb n'aa. ãã h'yyb hata ŷ mejũũ ta sii ti noo gó. Bē Tiit wadii, bē hã péh? Sét hëp ŷÿ Tiit daheeh. Séd h'yyb hedoo ãã babok Tiit daheeh. Dooh bē ãã wad'ii bā.

¹⁹ Ta ti ãã wén her'oot bē hã, ãã kawoom hyb n'aa bē ed'oo g'eeh? Dooh. Dooh ti hyb n'aa tado bā. Séd ãã h'yyb hedoo Kristo hã. T'õp hanäng doo

§ **12:13** Sahōnh hē ta wób sa mahang tamoo wäd wät doo, Korīn buuj mahang na-ããj tamoo wäd wät. Jããm hē dooh tadaab yb bā sa hã. Ta wób hã ti tadaab yyp. Ti hyb n'aa apäh dooh baad Paw-Ro kamahãn sa hã ta wób red'oo. Bē mabaan bē hã ŷ daab nayyp doo Paw-Ro baher'oot bā, tahäd ky n'aa ej'ees. Nesaa do nado ti ji da hadoo do ji daab nayyp doo. ** **12:14** Korīn buuj Jesus hã h'yy ka'eeh doo, Paw-Ro taah hadoo. Dooh Paw-Ro karēn bā sa dajëer tagado bā. Takarēn tamasa sa hã, baad Jesus hã rah'yyb padëek hyb n'aa. Sa yb hadoo Paw-Ro, ta hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae däk do hyb n'aa.

me āã baher'oot sahõnh hẽ āã her'oot doo. P'op Hagã Do maa napäh āã her'oot doo. Najis haa, sahõnh hẽ āã bad'oo doo, bẽ hyb n'aa né hẽ tii, baad tabahadoo hyb n'aa bẽ hã, Jesus hã bẽ h'yy ka'eeh do kah'ũũm hyb n'aa paawä. ²⁰ Ỹ eỹm, bẽ wẽ ỹ kajaa bä, ta see hadoo bẽ h'yyb hã ỹ da. Tii bä, dooh na-ããj hẽ bẽ genaag da bẽ ỹ maher'ood bä. Ỹ aw'yyt apäh da bẽ mahang kaj'õök doo, h'yy kajew'ëes doo, kawajããn doo, séd hã h'yyb nahed'oo doo, ta wób ky n'aa rejãã doo, kasab'ee doo, kamanejũũ do na-ããj hẽ. Ỹ hyb n'aa newë bä, ỹ hyb n'aa tón ta ti hedoo do ỹ awyyd bä da bẽ mahang. ²¹ Ỹ eỹm da, bẽ wẽ ỹ kajaa bä p'aa hẽnh da ỹ nu mebyng bẽ hyb n'aa P'op Hagã Doo, ta hã ỹ h'yy kaha'eeh do an'oo bä. Ỹ hyb n'aa tón da ỹ eỹm, pooj jé nesaa do moo bok do rat'yyd kamaneh'ĩĩn do hyb n'aa baad nadoo do ramoo bok do hã, sa ỹm sa patug nadoo do sii rabeỹh do hã, nu meby n'aa nãng do hã, sa matym gó ramoo bong doo.

13

Tagadëög ub Paw-Ro maher'oot do ky n'aa hahỹh

¹ Tamawoob nuu me däg hahỹ bẽ ỹ bahehëen doo. Ỹ kajaa bä, sahõnh hẽ ky n'aa katep'aa do bẽ mahang hanãng doo, pawóp hẽ, tamawoob hẽ ta

rod n'aa raher'oot da te hub tado bä.* ² Ț ab'aanh, pooj jé, pawóp nuu me däg bë Ț bahehëen noo gó nesaa do moo boo bok do sa hã Ț maher'ood wät doo. Ta ti moo hedoo doo, bë sahõnh hẽ na-ããj hẽ, Ț maher'oot hahȚȚ da: Doo da Ț t'yyd mehĩn bã pooj jé du d'oo do nesaa do moo bok doo, ta wób na-ããj hȚȚ kã nesaa do moo bok doo. ³ Doo da bë Ț t'yyd mehĩn bã. Bë karën mäh, bë Ț metëeh Kristo tado bä hã Ț her'oot doo, bë nooh. Nahejooj nado Kristo bë wë. Hejooñh né hẽ bë mahang. ⁴ Nahejooñh doo gó b'aa kajatsëk do hã kepëem däg né paawä, ti awäd had'yyt hȚȚ kã P'op Hagä Do hejój hyb n'aa. Ti hadoo né hẽ ãã hã. Kristo nahejooj hã séd hã ãã h'yyb hedo né paawä, bë wë da ãã babok Kristo sii P'op Hagä Do hejój hyb n'aa. Bë wë ãã kajaa bä, ta hejój gó da ãã babok bë wë.† ⁵ Taw'ããts hẽ bë ti bë hã hẽ bë kamety, bë hyb n'aa newë, Jesus hã bë h'yy kae bä heh'äät ub. Doo g'eeh bë hapëë bä, Jesus Kristo bë h'yyb gó awät? Ta nehub tado bä bë hegãã bä, dooh Kristo hã h'yy ka'eeh do heh'äät do bë do bä. ⁶ Wyt ta maab hẽ bë hã Ț gada, bë hapäh Jesus mejũũ do

* **13:1** Tii d' né ji bad'oo P'op Hagä Do kyy kerih do ji tamaher'oot, ta see ta da hadoo do taky n'aa tapa bä. Dew-Teronom 19.15 hã takerii däk tii. Doo ji ky dahé bä sét hẽ her'ood bä. Jããm hẽ ji ky daheeh pawóp hẽ, tamawoob hẽ hadoo doo, te hub né hẽ ranoo bä ky n'aa katapaa do ky n'aa. Tii da P'op Hagä Do kyy kerih do wén mejũũ, daap hẽ ji ky n'aa tapa mahãnh ji da hadoo do. † **13:4** Korīn panang bã habong do wób raky sëm Paw-Ro. Doo raky dahé bã. Nesaa do rakarën ramoo bok nä. Ti hyb takajaa do pooj jé Paw-Ro maher'oot sa hã. Pooj jé dó tat'yyd mehĩn né paawä, dooh da tat'yyd mehĩn wäd bã nabuj keh'ũũm do sa hã. Kristo hejój gó Paw-Ro ky n'aa etyy da hȚȚ kã sa hã takajaa bä.

heh'äät do ȳyh.† 7 P'op Hagä Do hã ãã ky n'aa etsēē, baad nadoo do bē moo nabok hyb n'aa. Dooh ãã ky n'aa ets'ēē bā ta tii, baad bē mahang ãã moo boo bok do ta wób rabaheer'oot hyb n'aa. Dooh. Tii d' ãã wén ky n'aa etsēē, baad hadoo do bē moo bok hyb n'aa. Ti né hē ti ãã karēn doo. Dooh ȳ hyb n'aa p'eed bā, baad nadoo ãã moo boo bok doo, ta wób redoo bā. Jããm né hē ȳ karēn, baad bē babok doo. 8 Tii d' ȳ wén her'oot, dooh ãã haja bā baad hadoo do ãã geãm bā. Jããm hē ãã hajaa ãã moo bok baad hadoo do masa doo, kah'ũũm do hanoo doo. 9 Tsebee gó ãã gadoo ãã nahejoonh doo. Jããm hē ãã karēn, baad Jesus hã bē h'yy ka'eeh. ãã ky n'aa etsēē bēeh, bē t'yyd kamehĩn hyb n'aa baad nadoo do hã, p'aa hēnh baad ub bē babok hyb n'aa. 10 Hahy mo haja ȳy kerih do bē ȳ ma erih bē wē ȳ kajaa do pooj jé, bē wē ȳ kajaa bā kã, dooh hyb n'aa bē ȳ nabuuj gedoo pé hyb n'aa ky n'aa jawyk doo me, hã ȳ kan'oo dāk doo me. Jesus, Tak'ēp Hyb N'aa Jawyk Do anoo ta ti ȳ ky n'aa jaw'yyk doo, baad hadoo do ȳ moo wät hyb n'aa bē hã, bē h'yy ka'eeh do kah'ũũm hyb n'aa. Hã ȳ tabanoo ta ti ta ky n'aa jaw'yyk do bē h'yyb tym gó hanäng do ȳ rejãã hyb n'aa nado.

Paw-Ro kedēē hōm do ky n'aa hahȳh

11 Tagadēēg ub, wakān haa, bē tsebee. Taw'ãäts hē bē t'yyd kamehĩn baad nadoo do bē moo boo

† 13:6 Korīn buuj wób ramejũ Paw-Ro metēeh Jesus mejũũ do heh'äät do tado bā. Ti Paw-Ro mejũũ sa daaj hē sa hã hē rakametyy rabahapäh hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae bā, Jesus hã rah'yy kanae bā. Jesus hã rah'yy kae bā tii bā rabahapäh Paw-Ro Jesus mejũũ do heh'äät tii, Paw-Ro hyb n'aa Jesus hã rah'yy kae dāk do hyb n'aa.

bok do hã. P'aa hēnh baad hadoo do bē moo boo hỹỹ kã. Bē ky dahé hahỹỹ hã, bē ŷ ma erih do hã bē ŷ maher'oot do ta hã. Taw'ããts hē séd bē h'yyb hedoo. Taw'ããts hē hanäm doo gó bē babok bē da hadoo do wē. Tii bã da P'op Hagä Doo, ta hanaa ji kamahñ doo, ta hanaa ji h'yyb näm doo, awät da bē mahang.

¹² Taw'ããts hē baad ub, hanäm doo gó bē edëe sahõnh hē bē da hadoo doo. ¹³ Sahõnh hē Jesus hã h'yy ka'eeh do babä habong do bē rahyb n'aa esee.

¹⁴ ŷ karēn, Jesus Kristo Tak'ëp Hyb N'aa Jawyk Do ky enyym do bē h'yyb gó tabawät. ŷ karēn ji P'op Hagä Do kamahñ do sahõnh hē bē h'yyb gó tabawät. ŷ karēn na-ããj hē séd hã ji h'yyb hedoo P'op Hagä Do Sahee ji hã hanoo do sahõnh hē bē h'yyb gó tabawät. Jããm hē kã.

Pop Hagä Do Panyyg Hanäm Do Hahÿÿh
The New Testament in the Nadëb language of Brazil
(BR:mj:Nadëb)

O Novo Testamento na língua Nadëb do Brasil

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nadëb (Nadëb)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nadëb

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 22 Nov 2019
c5681c4e-55f8-5b64-badf-af07c5e28afc